

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/32/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323203134
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8323203134.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Har Tzvi a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej v právnej veci navrhovateľky: R. B. P., nar. X.X.XXXX, bytom V. XXX/XX, U. proti osobe povinnej z výživného G. B. P., nar. X.X.XXXX, bytom V. XXX/XX, U. o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní osoby povinnej z výživného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 10Pc/69/2023 - 17 zo dňa 01.12.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhala voči osobe povinnej z platenia výživného (ďalej aj ako „matka“) určenia výživného na plnoletú osobu vo výške 30,- eur mesačne od podania návrhu.

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Osoba povinná z výživného, matka navrhovateľky G. B. P., nar. X.X.XXXX je povinná prispievať na výživu navrhovateľky sumou vo výške 30 eur mesačne vždy do 1. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky odo dňa rozhodnutia od 1.12.2023.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. S napadnutým rozsudkom nesúhlasí.

4. Navrhovateľka sa k odvolaniu matky nevyjadрила.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné

6. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje.

8. Súd prvej inštancie v rozsudku uviedol skutkový stav, z ktorého vychádzal, a z tohto skutkového stavu vychádza aj odvolací súd bez toho, aby tento skutkový stav opätovne uvádzal vo svojom rozhodnutí. Rovnako odvolací súd neopakuje právne závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie v svojom rozhodnutí. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe „Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. Zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). „Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

9. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

10. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

11. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Odvolací súd konštatuje, že ako okolnosť odôvodňujúca trvanie vyživovacej povinnosti rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Aplikácia prax vsúvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (pojem sústavná príprava na povolanie si pre svoje potreby definujú viaceré zákony, čo môže byť pre súd určitým návodom). Vo všeobecnosti vychádza z definitívneho získania predpokladov na výkon povolania, pričom vždy je potrebné prihliadnuť na individuálne okolnosti každého prípadu. Je potrebné vziať do úvahy situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových zručností potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikačné kurzy, diaľkové štúdium, nadstavbové štúdium, prípadné prerušenie štúdia, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie vzhľadom k uvedenému bude niekedy náročnejšie ustáliť okamih nadobudnutia schopnosti dieťaťasamostatne sa živiť. Odôvodnené by mohli byť niektoré z týchto foriem pokračovania vo vysokoškolskom štúdiu, predovšetkým v prípade značných možností na strane povinného rodiča. Na jednej strane treba zohľadniť záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja dieťaťa k práci.

12. Teleologický výklad § 62 ods. 1 Zákona o rodine je zásadne postavený na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť, má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách, je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si ponese samé dieťa. Zmyslom a účelom je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. marca 2013, sp. zn. I.ÚS 2306/12).

13. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, odvolanie ako aj obsah celého spisového materiálu a dospel k zhodnému záveru ako prvoinštančný súd o dôvodnosti podaného návrhu na určenie výživného.

14. Schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť sa zásadne nadobúda skončením vysokoškolského štúdia II. stupňa, pokiaľ sa dieťa rozhodne študovať na vysokej škole po ukončení stredoškolského štúdia. V čase podania návrhu bola navrhovateľka žiačkou X. G. O. D. v W., U. fakulty, má záujem toto štúdium dokončiť.

15. Otec na výživu navrhovateľky prispieva sumou vo výške 70,- eur mesačne na základe rozhodnutia súdu, matka na jej výživu neprispieva ničím, nepodporuje ju v štúdiu, resp. má za to, že ak navrhovateľka chce študovať na vysokej škole, mala by si na svoje štúdium aj svoj život zaradiť sama a zamestnať sa popri práci. Má vedomosť o tom, že navrhovateľka je zamestnaná na dohodu a jej príjem je 200,- eur, okrem iných príjmov, vrátane podpory zo strany jej priateľa, čo podľa matky potvrdzuje skutočnosť, že navrhovateľka je schopná sa sama živiť.

15. Navrhovateľkou prezentované výdavky na zabezpečovanie výživy nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. Súd prvej inštancie správne zistil oprávnené potreby navrhovateľky, ktoré sú primerané jej veku, nie sú nadštandardné s poukazom na jej štúdium na vysokej škole v súvislosti s prípravou na jej budúce povolanie. Z uvedených skutočností nie sú ani odôvodnené potreby navrhovateľky tým kritériom, ktoréby malo dôvodiť znížiť súdom určenú vyživovaciu povinnosť matky. Navyše, navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala voči osobe povinnej z platenia výživného, jej matke, určenia výživného vo výške 30,- eur. S ohľadom na súčasnú spoločenskú situáciu, charakteristickú výraznou infláciou a markantným nárastom cien základných potravín, je dôvodné očakávať, že súdom prvej inštancie priznaná výška výživného, t. j. 30,- eur nebude dostatočná na ani len na pokrytie mesačných nákladov na stravu navrhovateľky, pričom nemožno opomíňať ďalšie náklady súvisiace so zabezpečením ošatenia, obuvi, hygienických pomôcok, drogérie, nákladov na bývanie, dopravy, či štúdijných pomôcok. Avšak s ohľadom s ust. § 155 Civilného mimosporného poriadku a ust. § 65 ods. 3 Zákona o rodine, nemôže súd z úradnej moci (ex off) navrhovateľke priznať výživné vo vyššej miere, než akého sa sama navrhovateľka domáha, ako je tomu vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, kde súd môže ex offo určiť povinnosť rodiča pripievať na výživu mal. dieťaťa aj vo vyššej sume než akej sa podaným návrhom domáhal.

16. Odvolací súd konštatuje, že každý rodič je povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerňovať tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené. Odvolací súd taktiež zdôrazňuje, že aj keď navrhovateľka má príjem z brigádnickej činnosti, bolo by absurdné do príjmov dieťaťa zahrnúť finančné prostriedky získané jeho vlastným pričinením tak, že matka by bola súdom prakticky zbavená povinnosti platiť výživné s odôvodnením, že potreby dieťaťa sú v plnom rozsahu uspokojené (nález ÚSČR sp.zn. II.ÚS 3113/10 z 21.4.2011). Štúdium na vysokej škole je časovo náročné a objektívne môže študentovi brániť riadne sa zamestnať a samostatne sa živiť. Do úvahy prichádza skôr len brigádnickej činnosti, ktorá slúži zväčša len na privyrobenie a zvýšenie životného štandardu uspokojovaním iných ako životne nevyhnutných výdavkov.

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že aj keby matka v súčasnosti reálne príjem nemala, pri rozhodovaní o výživnom je možné prihliadať aj na možnosti a schopnosti matky. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by pracovná schopnosť matky bola nejako obmedzená, či znížená, príp. že by existovali iné prekážky, ktoré by jej znemožňovali uplatniť sa na pracovnom trhu a dosahovať príjem aspoň vo výške minimálnej mzdy. S ohľadom na uvedené má odvolací súd za to, že je v možnostiach a schopnostiach matky zabezpečiť si príjem.

18. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého

dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018, tvorba právnej vety: najpravo.sk;).

19. Princíp potenciality príjmov nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívny (prezumpovaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/14/2021, zdroj: nsud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk). Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

20. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).